

2018 CÓD IOMPAIR

DO DHAOINE A SHEOLANN
GNÍOMHAÍOCHTAÍ
BRÚSTOCAIREACHTA

FOILSITHE AG AN gCOIMISIÚN UM
CHAIGHDEÁIN IN OIFIGÍ POIBLÍ 2018

LE HÉIFEACHT ÓN 1 Eanáir 2019

LOBBYING.ie

An Clár Brústocaireachta
Register of Lobbying

Réamhrá

Faoi alt 16 den Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 (an tAcht), féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí (an Coimisiún um Chaighdeáin) Cód Iompair a tháirgeadh do dhaoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta *“d’fhonn ardchaighdeáin ghairmiúla agus dea-chleachtas a chur chun cinn”*.

Is é cuspóir an Chóid seo iompraíocht na ndaoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta a rialú. Mar gheall ar an éagsúlacht agus an raon daoine a d’fhéadfadh teacht faoi raon feidhme an Achta, cruthaítear dúshlán maidir le sraith prionsabal comhroinnte a shainiú ar a bhféadfaí aon chód iompair a bhunú. Féadfaidh feidhm a bheith ag forálacha an Achta maidir le fostóirí; maidir le comhlachtaí ionadaitheacha nó tathanta; maidir le brústocairí gairmiúla nó tríú páirtithe a bhfuiltear ag íoc leo chun cumarsáid a dhéanamh thar ceann cliaint nó duine eile; agus, rud suntasach, maidir le haon duine a dhéanann cumarsáid faoi thalamh a fhorbairt nó a chríosú. Dá bharr sin, tá seans ann go mbeidh daoine nach measfadh ar shlí eile gur brústocairí iad ag seoladh gníomhaíochtaí brústocaireachta agus go mbeidh ceanglas orthu clárú.

Tá an Coimisiún um Chaighdeáin den tuairim, áfach, go leagtar amach sa Chód seo prionsabail a fhéadfar a chur i bhfeidhm go cothrom i leith brústocairí gairmiúla agus i leith fostóirí, comhlachtaí ionadaitheacha/tathanta agus daoine aonair araon, ar prionsabail iad a chumasóidh daoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta gabháil do na gníomhaíochtaí sin ar bhealach trédhearcach eiticíúil.

Níl sé i gceist go ngabhfáidh an Cód seo in ionad aon cheanglais atá ar dhuine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta an tAcht a chomhlíonadh nó aon reachtaíocht eile, aon chód iompair gairmiúil nó aon rialacha agus rialacháin tionscail a bhfuil feidhm acu maidir leis/léi a chomhlíonadh.

Tiocfaidh an Cód i bhfeidhm ar 1 Eanáir 2019. Déanfar athbhreithniú ar an gCód gach trí bliana, ar aon dul leis na hathbhreithnithe reachtúla ar an Acht dá bhforáiltear in alt 2 den Acht.

Brollach

Tugann cuid mhór daoine agus eagraíochtaí faoi ghníomhaíochtaí brústocaireachta agus is i dtaca le raon leathan nithe a dhéanann siad amhlaidh. Tá gníomhaíochtaí brústocaireachta ina mbealach dlísteanach chun rochtain a fháil ar institiúidí parlaiminteacha, rialtais agus bardasacha. Cuireann gníomhaíochtaí brústocaireachta le cinnteoireacht eolach i measc oifigigh phoiblí thofa agus cheaptha.

Treisítear dlísteanacht na brústocaireachta nuair a sheoltar gníomhaíochtaí brústocaireachta ar bhealach trédhearcach eiticíúil. Chun tacú le cuspóirí an Achta chun trédhearcacht agus seoladh cuí gníomhaíochtaí brústocaireachta a chothú, leagtar amach sa Chód Iompair seo roinnt prionsabal ar dá réir ba cheart do dhaoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta iad féin a rialú le linn dóibh gníomhaíochtaí brústocaireachta a sheoladh. Is iad seo a leanas na prionsabail sin:

1. Meas ar chomhlachtaí poiblí a léiriú;
2. Gníomhú le macántacht agus le hionracas;
3. Cruinneas faisnéise a chinntiú;
4. Aitheantas agus cuspóir na ngníomhaíochtaí brústocaireachta a nochtadh;
5. Rúndacht a choimeád;
6. Tionchar míchuí a sheachaint;
7. Forálacha an Achta um Brústocaireacht a Rialáil a chomhlíonadh; agus
8. Aird a thabhairt ar an gCód Iompair.

Cé go rialaítear leis an Acht cumarsáidí le hOifigigh Phoiblí Ainmnithe (is iad sin, Airí, Airí Stáit, comhairleoirí Airí, ionadaithe tofa agus seirbhísigh phoiblí shinsearachá áirithe), ba cheart feidhm a bheith ag prionsabail an Chóid maidir le gach cumarsáid le daoine in oifig phoiblí, cibé acu atá siad forordaithe chun críocha an Achta nó nach bhfuil.

I dteannta an Chóid Iompair seo agus na rialachán, na dtreoirilíní agus na gcaighdeán iompair gaolmhar is infheidhme maidir le Sealbhóirí

Oifige, ionadaithe tofa agus seirbhísigh poiblí, is é aidhm an Achta a chinntiú go seolfar gníomhaíochtaí brústocaireachta de réir ionchais an phobail ó thaobh trédhearcachta agus ionracais de agus go ndéanfar cinntí chun leas an phobail. D'fhéadfadh gur mhian le daoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta aird a bheith acu freisin ar ábhar treorach eile i dtaca leis an Acht arna fhoilsiú ag an gCoimisiún um Chaighdeáin; ar an gCód Trédhearcachta arna fhoilsiú ag an Aire Airgeadais agus Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe; ar an mBeartas Cosanta Sonraí ón gCoimisiún um Chaighdeáin; agus ar na hAchtanna um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 agus 2001.

Cód Iompair

Beidh aird ag daoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta ar na prionsabail seo a leanas:

1. Meas ar Chomhlachtaí Poiblí a Léiriú

Ba cheart do dhaoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta gníomhú ar bhealach a léiríonn meas ar an bpróiseas daonlathach, ar institiúidí daonlathacha agus ar chomhlachtaí poiblí, lena n-áirítear an dualgas atá ar oifigigh poiblí tofa agus ar oifigigh poiblí eile fónamh ar mhaithe le leas an phobail. Níor cheart do dhuine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta gníomhú ar bhealach a léiríonn dímhéas ar an bpróiseas daonlathach, ar institiúidí daonlathacha nó ar chomhlachtaí poiblí agus níor cheart dó/di brú míchuí a chur go díreach nó go hindíreach ar oifigeach poiblí tofa nó ceaptha.

Níor cheart do dhaoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta bheith ag súil le rochtain nó cóir fhabhrach a fháil ó oifigigh poiblí bunaithe ar aitheantas an duine nó ar chaidreamh roimhe nó caidreamh atá ann cheana leis an oifigeach poiblí tofa nó ceaptha¹. Níor cheart do dhaoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta féachaint le mí-úsáid nó sochar a bhaint as aon chaidreamh den sórt sin.

Níor cheart do dhuine a bhfuil rochtain fhabhrach nó eisceachtúil aige/

1 Mar shampla, daoine a bhfuil caidreamh pearsanta nó teaghlaigh acu nó daoine a d'oibrigh le chéile ar fheachtais toghcháin.

aici ar oifigigh thofa nó phoiblí, de bhua a b(h)allraíochta de Choiste, de Ghrúpa Comhairleach, de Thascfhórsa etc., a b(h)allraíocht a úsáid chun a iarraidh go gcaithfí go fabhrach leis/léi féin nó leis an eagraíocht/leis an gcomhlacht dá bhfuil sé/sí ag déanamh ionadaíocht.

2. Gníomhú le Macántacht agus le hIonracas

Ba cheart do dhaoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta gach caidreamh le comhlachtaí poiblí agus le hoifigigh phoiblí thofa nó cheaptha a sheoladh le macántacht agus le hionracas. Níor cheart do dhaoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta féachaint le faisnéis a fháil nó le tionchar a imirt ar chinntí ar bhealach mímhacánta nó trí úsáid a bhaint as modhanna míchuí nó as tionchar míchuí. Ba cheart do dhaoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta a gcás a dhéanamh gan faisnéis a mhí-ionramháil nó a chur i láthair ar bhealaí a d'fhéadfaí a mheas a bheith mímhacánta, míthreorach nó bréagach.

Níor cheart do dhaoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta maíomh atá míthreorach, áibhéalta nó áiféiseach a dhéanamh go feasach faoi chineál nó méid a rochtana ar oifigigh phoiblí thofa nó cheaptha agus níor cheart dóibh míléiriú a thabhairt air sin ar shlí eile.

Ba cheart do dhaoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta aon iompar nó aon chleachtais a sheachaint ar dóigh dóibh míchlú a tharraingt orthu féin, ar na daoine a ndéanann siad ionadaíocht dóibh nó ar na comhlachtaí poiblí a ndéanann siad teagmháil leo.

3. Cruinneas Faisnéise a Chinntiú

Ba cheart do dhaoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta gach beart réasúnach a dhéanamh chun iad féin a shásamh gur faisnéis chruinn fhíorasach í an fhaisnéis a sholáthraíonn siad do chomhlachtaí poiblí nó d'oifigigh phoiblí thofa nó cheaptha.

Más rud é go measann duine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta go bhfuil athrú ábhartha ann i bhfaisnéis fhíorasach a soláthraíodh roimhe agus go gcreideann an duine sin go bhfuil an comhlacht poiblí nó an t-oifigeach poiblí tofa nó ceaptha ag brath go fóill ar an bhfaisnéis roimhe, ba cheart don duine, a mhéid is indéanta, faisnéis chruinn nuashonraithe a

sholáthar don chomhlacht poiblí nó don oifigeach poiblí tofa nó ceaptha.

Ar mhaithe le trédhearcacht, moltar do dhaoine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta aon fhaisnéis a úsáideadh chun tacú lena gníomhaíochtaí brústocaireachta a chur ar fáil go poiblí, nuair is féidir.

4. Aitheantas agus Cuspóir na nGníomhaíochtaí Brústocaireachta a Nochtadh do Chomhlachtaí Poiblí agus d'Oifigh Thofa nó Cheaptha

Ba cheart do dhuine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta a (h)ainm féin agus, nuair is infheidhme, ainm an chomhlachta nó na gcomhlachtaí dá n-oibríonn sé/sí a thabhairt i ngach cás. I gcás go seolfaidh duine gníomhaíochtaí brústocaireachta thar ceann cliaint nó duine eile, ba cheart don duine a sheolann na gníomhaíochtaí brústocaireachta aitheantas an chliaint nó an duine eile, cineál an chaidrimh atá aige/aici leis an duine nó leis an eagraíocht sin agus leasanna an chliaint/na heagraíochta sa ní a nochtadh.

Níor cheart do dhuine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta aitheantas aon chliaint, aon ghnólachta nó aon eagraíochta a bhfuil ionadaíocht á déanamh aige/aici dá leasanna a cheilt nó iarracht a dhéanamh an t-aitheantas sin a cheilt.

Ba cheart do dhuine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta an t-oifigeach poiblí tofa nó ceaptha a chur ar an eolas i ngach cás faoi aon leasanna pearsanta atá aige/aici sa ní. Ba cheart don duine na cuspóirí nó na haidhmeanna a chuireann sé/sí chun cinn (nó cuspóirí nó aidhmeanna an chliaint a ndéanann sé/sí ionadaíocht dó) agus cuspóir agus torthaí beartaithe na cumarsáide a chur in iúl go soiléir.

5. Rúndacht a Choimeád

Níor cheart do dhuine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta aon fhaisnéis rúnda a fuarthas ó chomhlacht poiblí nó ó oifigeach poiblí tofa nó ceaptha a úsáid nó a nochtadh ach amháin ar an mbealach a comhaontaíodh leis an gcomhlacht/leis an oifigeach agus ar shlí atá ag teacht leis an gcuspóir ar chuige a comhroinneadh an fhaisnéis.

Níor cheart do bhrústocaire gairmiúil nó do thríú páirtí a sheolann

gníomhaíochtaí brústocaireachta thar ceann daoine eile faisnéis rúnda a fuarthas le linn a g(h)níomhaíochtaí brústocaireachta a úsáid chun aon chuspóra seachas na cuspóirí sin a thagann faoina s(h)ainordú. Níor cheart dó/di faisnéis rúnda a sceitheadh faoina c(h)liaint ach amháin i gcás go bhfuair sé/sí toiliú feasach ón gcliant nó i gcás go gceanglaítear air/ uirthi le dlí an fhaisnéis sin a nochtadh.

6. Tionchar Míchuí a Sheachaint

Níor cheart do dhuine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta féachaint, le linn a g(h)níomhaíochtaí brústocaireachta, le braistint oibleagáide a chur ar an oifigeach tofa nó ceaptha trí bhronntanais nó fáilteachas a thairiscint don oifigeach.

Níor cheart do dhuine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta braistint oibleagáide a chur ar oifigigh poiblí thofa nó cheaptha nó iad a chur i gcor coinbhleachta leasa trí aon tairiscint, aon dreasacht nó aon luach saothair a thabhairt i láthair (go díreach nó go hindíreach), ar dá mbarr a bheadh baol ann go sáródh oifigeach poiblí tofa nó ceaptha aon dlí, aon rialachán, aon riail nó aon chaighdeán iompair is infheidhme maidir leis an oifigeach. I dtaca leis sin, ba cheart do dhuine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta bheith ar an eolas faoi aon riail nó aon chód iompair a bhfuil feidhm acu maidir le hoifigigh poiblí thofa nó cheaptha a bheith ag glacadh le bronntanais nó le fáilteachas.

Níor cheart do dhuine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta féachaint le tionchar a imirt ar oifigeach poiblí tofa nó ceaptha seachas trí fhianaise, faisnéis, argóintí agus taithí a sholáthar lena dtacaítear lena g(h)níomhaíochtaí brústocaireachta.

7. Forálacha an Achta um Brústocaireacht a Rialáil a chomhlíonadh

A. Clárúithe agus Tuairisceáin

Ba cheart do dhuine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta eolas a chur ar fhorálacha an Achta agus ar aon ábhar teorach iomchuí arna fhoilsiú ag an gCoimisiún um Chaighdeáin. Go háirithe, ní mór do dhuine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta:

1. An ceanglas chun clárú ar an gClár Brústocaireachta (an Clár) de réir alt

8 den Acht a chomhlíonadh agus an fhaisnéis a cheanglaítear faoi alt 11 den Acht a sholáthar ar an mbealach agus san fhoirm a cheanglaíonn an Coimisiún um Chaighdeáin.

2. An ceanglas chun tuairisceáin maidir le gníomhaíochtaí brústocaireachta a chur isteach go rialta chuig an gClár, mar a fhoráiltear dó in alt 12 den Acht, a chomhlíonadh ar an mbealach agus san fhoirm a cheanglaíonn an Coimisiún um Chaighdeáin. Nuair is iomchuí, áirítear “tuairisceáin nialasacha” leis sin.
3. An ceanglas faoi alt 13 den Acht chun faisnéis bhreise nó cheartaithe a sholáthar, má iarrann an Coimisiún um Chaighdeáin air/uirthi déanamh amhlaidh, a chomhlíonadh.

Ba cheart do dhuine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta cloí leis an treoir ón gCoimisiún um Chaighdeáin i dtaca le tuairisceáin maidir le gníomhaíochtaí brústocaireachta a chur isteach chun a chinntiú go mbeidh a c(h)uid tuairisceán maidir le gníomhaíochtaí brústocaireachta cruinn agus iomlán agus go gcuirfear isteach in am iad.

Ba cheart do dhuine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta thar ceann cliant nó duine eile an cliant, an gnólacht nó an eagraíocht a bhfuil ionadaíocht á déanamh aige/aici dá leasanna a chur ar an eolas faoina c(h) eanglais féin agus faoi cheanglais an chliant nó an duine eile faoin Acht.

Ba cheart do cheann na heagraíochta a chinntiú go mbeidh fostaithe nó daoine eile a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta thar ceann na heagraíochta ar an eolas faoi cheanglais na heagraíochta faoin Acht agus go gcuirfear iad ar an eolas faoi cheanglais an Chóid Iompair seo.

B. Tréimhse “mharana”

Foráiltear le halt 22 den Acht go mbeidh “Oifigigh Phoiblí Ainmnithe iomchuí” (Airí agus Airí Stáit, Comhairleoirí Speisialta agus Seirbhísigh Phoiblí Shinsearacha) faoi réir thréimhse mharana aon bhliana. Le linn na tréimhse sin, ní fhéadfaidh oifigigh phoiblí ainmnithe iomchuí gabháil do ghníomhaíochtaí brústocaireachta in imthosca sonracha agus ní fhéadfaidh siad bheith fostaithe ag duine, ná ní sholáthróidh siad seirbhísí do dhuine, a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta in imthosca sonracha, is iad sin:

Cumarsáidí a dhéanamh arb ionann iad agus gníomhaíochtaí brústocaireachta a sheoladh (mar a shainmhínítear in alt 5 den Acht) i gcás:

1. Go bhfuil baint acu le haon chomhlacht seirbhíse poiblí a raibh an t-oifigeach poiblí ainmnithe iomchuí bainteach leis, is é sin, áit a raibh sé/sí fostaithe nó a raibh oifig nó post eile ina s(h)eilbh aige/aici sa bhliain sular fhág sé/sí an comhlacht, nó
2. Go ndéantar iad chuig duine a bhí ina (h)oifigeach poiblí ainmnithe freisin agus a bhí fostaithe nó a raibh oifig nó post eile ina s(h)eilbh leis an gcomhlacht seirbhíse poiblí sin sa bhliain sular fhág sé/sí an comhlacht.

Féadfaidh duine atá faoi réir na tréimhse mharana aon bhliana iarratas a dhéanamh chuig an gCoimisiún um Chaighdeán ar thoiliú chun tabhairt faoi ghníomhaíochtaí den sórt sin nó chun bheith fostaithe ag duine a sheolann gníomhaíochtaí den sórt sin. Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeán a chinneadh toiliú a thabhairt gan choinníoll nó faoi réir coinníollacha. Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeán a chinneadh freisin diúltú don iarratas i leith iomlán na “tréimhse marana” aon bhliana ná i leith aon choda di.

Má tá sé/sí ag féachaint le duine a d’fhéadfadh bheith faoi réir fhorálacha alt 22 den Acht a fhostú nó a fhrúiliú, ba cheart don fhostóir a fháil amach ar dtús cé acu is amhlaidh nó nach amhlaidh gur bhreithnigh an duine ceanglais alt 22 agus, más gá, gur iarr an duine agus go bhfuair an duine toiliú ón gCoimisiún um Chaighdeán chun gníomhaíochtaí brústocaireachta den sórt sin a sheoladh.

8. Aird a Thabhairt ar an gCód Iompair

Foráiltear le halt 16(5) den Acht go mbeidh aird ag aon duine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta ar an gCód Iompair seo. Agus é/í ag gabháil do ghníomhaíochtaí brústocaireachta, mar sin, ba cheart do dhuine, i dteannta a (h)oibleagáidí reachtúla faoin Acht a chomhlíonadh, féachaint leis na caighdeáin atá leagtha amach i bprionsabail agus rialacha an Chóid seo a chomhlíonadh agus cloí le brí agus meon an Chóid Iompair seo.

Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí
Standards in Public Office Commission

Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí

18 Sráid Líosain Íochtarach

Baile Átha Cliath 2

D02 HE97

Teileafón: (01) 639 5722

R-phost: info@lobbying.ie

Suíomh Gréasáin: www.lobbying.ie

Twitter: @LobbyingIE